

Danmarks Naturfredningsforening-Syddjurs

vurdering af solcellepark Halling Bæk Sol

Sammenfatning af DN-Syddjurs kommentarer om natur, biodiversitet, bilag IV-arter og landskabelige værdier

DN-Syddjurs foreslår en betydelig reduktion af solcellearealet langs Halling Bæk og i terrænet ned mod Skader Å. En placering så tæt på de to vandløb er helt uhensigtsmæssig, ikke mindst langs Halling Bæk med de givne terræn- og pladsforhold i de allerede eksisterende zoner omkring vandløbene. I stedet for en såkaldt *udvidelse af naturnetværket*, som ansøgningen lægger op til i de smalle zoner, som ifølge planen efterlades mellem solcellerne og de to vandløb, skal der i stedet ifølge sø- og åbeskyttelseslinjerne friholdes en zone på 150 meter mellem vandløb og solceller, hvor naturen kan få mulighed for at udvikle sig naturligt. Beplantning med grupper af buske og træer på de vandløbsnære zoner bør droppes, da de vil konkurrere med etablering af enge og våde biotoper, som vil kunne udvikle sig naturligt.

Det foreslås, at alle dræn afbrydes, således at terrænets naturlige hydrologi genetableres. Derved beskyttes Halling Bæk og Skader Å bedre mod fortsat udvaskning af næringsstoffer og eventuelle rester af sprøjtemidler. Det giver samtidig mulighed for, at de vandløbsnære overdrev, enge og vådområder, som ifølge ansøgningen påtænkes etableret ned mod Skader Å og Halling Bæk, i stedet vil kunne udvikle sig naturligt, blandt andet langs sløjfede dræn.

DN-Syddjurs foreslår desuden helt at friholde lavbundsområderne på solcellearealet, som nævnes som mulighed i ansøgningen. Derved styrkes de våde områder af markerne, som også omtales i ansøgningen.

Forslaget om at etablere en smal tværgående strækning af skovlignende beplantning, som forbindelse mellem natur og naturtiltag ved solcelleparken fra området ved Halling Bæks indløb i Skader Å op mod skovområdet ved Estrupbirke i øst, virker interessant, men kan på ingen måde betragtes som naturmæssig kompensation for den alt for nære placering af solceller på bæk og Å.

En tilladelse til solcelleparken skal præcisere, at beplantning skal påbegyndes så tidligt som muligt og allerede inden eller i de første stadier af forberedelsen af arealet til opsætning af solceller. Beplantningen skal bestå af egnstypiske træer og buske med arter, som typisk findes i skovbryn og levende hegn.

Grønt Danmarkskort og Kommuneplanen peger på en øst-vestgående grøn korridor, som løber hen over stort set hele solcellearealet. Udlægningen som *ønsket skovrejsning* ser DN-Syddjurs ikke som en hindring for etablering af solcelleparken, når det ikke kommer til at påvirke eventuel skovrejsning uden for solcelleparken, som på den måde kan komme til at ligge mere eller mindre omgivet af opvoksende skov, som med fordel kan være urørt skov af hensyn til natur og grundvand.

Den øvre del af anlægget vil ligge på eller op mod et plateau mod nord-nordvest, og derfor være mindre synligt fra omgivelserne. Selv med læhegnsbeplantning må der forventes ganske stor synlighed fra de høje dele af det omgivende terræn mod syd og øst. Dette gælder i større omfang for den del af solcelleparken, som er planlagt ned mod de to vandløb. Også af den grund anser DN-Syddjurs det for vigtigt, at anlægget begrænses væsentligt på det skrånende terræn.

Som anført i ansøgningen, vil omlægningen fra konventionelt dyrket mark til solceller i sig selv bidrage til en beskyttelse af grundvand, som skovrejsningen tiltænker. Dette har betydning for det følsomme indvindingsområde, som udgør en del af indvindingsoplandet til et lokalt vandværk.

DN-Syddjurs vurderer, at et nedgravet kabel til nærmeste tilslutningspunkt er at foretrække af hensyn til de landskabelige værdier.

Kort præsentation af solcelleparken

Ansøgningen er udarbejdet og indsendt af BeGreen, en del af det internationale Equinor

Solcelleparken er planlagt til 120 ha med solceller, et batterianlæg på 1 ha, samt 47 ha til natur og/eller rekreativ udnyttelse. Det samlede areal er angivet til 190 ha. Anlægget er indtegnet som 4 sektioner, men angivet med fem arealstørrelser på henholdsvis 15,0 ha, 44,8 ha, 20,2 ha, 17,3 ha og 25 ha. Opdelingen synes tilpasset det nuværende forløb af landeveje. Højde af solcellepanelerne og andre installationer fremgår ikke.

Anlægget grænser op til Århus Kommune, da kommunegrænsen her følger Halling Bæk

Et levende læhegn er planlagt. Det er uklart, om der desuden hegnes med trådhegn, da der angives, at der vil være passage gennem beplantningen rundt om solcellerne.

Anlægget overlapper let med skovbyggelinier. Ansøgningen angiver, at disse områder *friholdes*. Ifølge skitser i ansøgningen er der imidlertid indtegnet signatur for ny træbeplantning og naturareal *inden for* skovbyggelinien.

Ansøgningen foreslår skabelse af et sammenhængende naturlandskab, der binder solcellearealet og skovområdet ved Estrupbirke sammen, angiveligt til gavn for både dyreliv og lokalbefolkning. Desuden anføres, at solcelleanlægget placeres med panelerne trukket væk fra vandløbene for at give plads til at styrke natur og vandkvalitet. En væsentlig del af solcellerne anlægges dog i meget kort afstand fra Halling Bæk og i kort afstand fra Skader Å, hvor der også er §-3-områder og landskabsværdier.

Ansøgningen præsenterer de naturområder, der ligger omkring området, samt beskyttelseshensyn, der knytter sig til dem. Det består dog reelt af en gengivelse af bestemmelser, der fremgår af den kommunale planlægning og af naturbeskyttelsesloven, og dermed ikke en angivelse af, hvilke yderligere naturhensyn man selv påtænker.

Der fremlægges ikke visualisering af landskabsmæssig eksponering af solcellerne.

Ansøgningen er ganske grundig i beskrivelsen af den omgivende natur og miljøet. Der lægges ikke skjul på, at der er mange beskyttede naturtyper i og omkring vandløbene, samt at anlægget kommer til at ligge tæt på disse. Der anføres tiltag, som tænkes at kunne mindske eller moderere negative indvirkninger på natur og miljø eller direkte ses som natur- og miljøforbedring. De 47 ha, der ikke benyttes til solceller, er således tiltænkt sådanne natur- og miljøtiltag og/eller rekreative tiltag. Der er ikke angivet en plejeplan for området.

Der påtænkes såning under solcellerne med en særlig, ikke specificeret biodiversitetsrig frøblanding. Desuden omtales etablering af overdrev, enge, skovbryn og vådområder, ned mod Skader Å og Halling Bæk, som kan inddrages i projektet som naturområde. Det skal dog bemærkes, at en del af Skader Å, ca. 50 ha, er medtaget som kvælstofvådområde i omlægningsplanen for Trepert Randers Fjord, som ligger udenfor

solcelleparkens område. Bortset fra læhegn og beplantning i små grupper, samt en forbindelseskorrridor op mod Estrupbirke, synes der dog mest af alt at være tale om ”lånte fjer”, af natur, som allerede findes eller vil kunne udvikle sig omkring Halling Bæk og Skader Å.

DN-Syddjurs kommentarer om natur, biodiversitet, bilag IV-arter og landskabelige værdier

Betydning for naturværdier og beskyttelse af naturtyper og biodiversitet

Et stort landbrugsareal vil blive taget ud af drift, hvilket vil medføre visse umiddelbare forbedringer for natur, miljø og grundvand. Herunder mindre afstrømning af gødning og sprøjtemidler til de lavtliggende dele af terrænet. Ifølge retentionskort for kvælstof (version 2025) ligger hele det planlagte solcelleareal i et område med den ringeste kvælstofretentionsevne. Omlægning fra dyrket mark kan derfor i sig selv bidrage til en forbedring af den blanding af dårlig økologisk tilstand og ringe økologisk tilstand som Skader Å og Halling Bæk i dag befinder sig i på de pågældende strækninger. Udyrket mark vil herudover bidrage med bredere randarealer omkring Skader Å i tilgift til de beskedne zoner, som er udlagt ved den vedtagne omlægning af ca. 50 ha som kvælstofvådområde i omlægningsplanen for Trepert Randers Fjord. Halling Bæk, som ikke nyder godt af en grøn omlægning, vil ligeledes drage fordel af bredere randzoner.

150 meter solcellefri zoner mellem parken og de to vandløb

Den planlagte placering af solcelleparken så tæt på de to vandløb er helt uhensigtsmæssig som større naturtiltag, ikke mindst langs Halling Bæk, givet terræn og pladsforhold omkring de allerede eksisterende zoner omkring vandløb. I stedet for den ”udvidelse af naturnetværket”, som ansøgningen lægger op til i de smalle zoner, som ifølge planen efterlades mellem solcellerne og de to vandløb, skal der i stedet sikres en bred zone mellem vandløb og solcellerne, hvor naturen kan få mulighed for at udvikle sig naturligt. Vi foreslår en betydelig reduktion af solcellearealet langs Halling Bæk og i terrænet ned mod Skader Å med friholdelse af en zone på 150 meter fra vandløbene. Ved af trække solcelleparken højere op i terrænet, vil der blive plads til den ”naturtilpasning”, som ansøgningen foreslår. Den smalle zone, som ansøgningen reelt efterlader mellem solceller og vandløb, giver ikke plads til naturtilpasning af betydning. Da hovedparten af den natur, som der vil blive plads til, udgøres allerede i høj grad af den eksisterende natur omkring vandløbene, hvorfor der reelt er tale om, at ansøgningens naturtilpasning og forbedring besmykker sig med lånte fjer, når man anlægger solceller så tæt på vandløbene. Der kunne i stedet blive plads til en genslyngning af den stærkt regulerede Halling Bæk, samt mulighed for etablering af naturlig bredvegetation af naturtypiske træer og buske langs vandløbene.

Beplantning med grupper af buske og træer på de vandløbsnære zoner bør droppes, da de pladsmæssigt og naturtypemæssigt vil komme til at tage plads og konkurrere med etablering af enge og våde biotoper, som vil kunne udvikle sig naturligt på terrænet ned mod vandløbene.

Afbryd alle dræn på marken

Det foreslås endvidere, at alle dræn på solcellearealet afbrydes, således at terrænets naturlige hydrologi genetableres. Ansøgningen anfører selv, at solceller ikke påvirkes negativt af periodevis oversvømmelse, hvorfor afbrydning af dræn ikke burde være et problem. Det vil betyde, at Halling Bæk og Skader Å beskyttes bedre mod den fortsatte udvaskning af næringsstoffer og eventuelle rester af sprøjtemidler, som må forventes at fortsætte en del år frem i tiden selv efter omlægningen fra dyrket mark. Det vil samtidig give

bedre mulighed for, at de vandløbsnære overdrev, enge og vådområder, som ifølge ansøgningen påtænkes etableret ned mod Skader Å og Halling Bæk, i stedet vil kunne udvikle sig naturligt, blandt andet langs sløjfede dræn. Dette giver også mulighed for gendannelse og/eller styrkelse af de våde områder af markerne, som også omtales i ansøgningen, der også nævner muligheden for helt at friholde lavbundsområderne for solceller.

Med en naturlig hydrologi vil disse områder kunne udvikle sig til øget biodiversitet og tilnærme sig de tidligere naturlige våde biotoper også under solcellerne. Vi bemærker, at der allerede i et vist omfang er taget højde for en sådan gendannelse af våde biotoper ned mod Halling Bæk, men planlagt som delvist omgivet af solceller. Disse bør trækkes højere op på terrænet. Dette har både betydning visuelt og for at de våde biotoper kan udvikle sig naturligt, som egentlige naturtiltag omkring solcelleanlægget.

Beskyttede og bevaringsværdige naturtyper

Beskyttede naturtyper og bevaringsværdige naturtyper i området koncentrerer sig stort set som smalle striber i og omkring selve Skader Å og langs Halling Bæk. Det gælder økologiske korridorer, og det gælder biodiversitet-bioscore, biodiversitet-prioritering og andre vigtige parametre for naturtilstand. Netop derfor er det også vigtigt, at der ikke gribes ind med såkaldte ”naturtiltag” omkring disse vandløb, men i stedet gives plads til naturlig udvikling og udbredelse omkring disse økologiske korridorer. Forslaget om at etablere en smal tværgående strækning af skovlignende beplantning, som forbindelse mellem natur og naturtiltag ved solcelleparken fra området ved Halling Bæks indløb i Skader Å op mod skovområdet ved Estrupbirke i øst, virker interessant, men kan på ingen måde betragtes som naturmæssig kompensation for den alt for nære placering af solceller på bæk og Å.

Ansøgningens omtale af hensynet til videreudvikling af økologiske korridorer langs bæk og å, §-3-områder m.m. henviser reelt til hensyn, som allerede skal iagttages for disse naturtyper. Dermed tager projektet til dels disse allerede fastlagte mål og bestemmelser til indtægt, som om solcelleprojektet vil blive en støtte for disse, hvor virkeligheden er, at solcelleprojektet skal underordne sig og sikre, at mål og bestemmelser overholdes på trods af etablering af en solcellepark.

Giv naturen plads - hold igen med såkaldt naturstyrkende tiltag

Ansøgningen lægger stor vægt på, at der indarbejdes naturhensyn og laves naturstyrkende tiltag. Der er planer om tidlig etablering af beplantningsbælter omkring solcelleparken. Da det ikke er klart, hvad der menes med ”tidlig” etablering af beplantningsbælter omkring solcelleparken, skal en tilladelse til opførelse præcisere, at beplantning skal påbegyndes så tidligt som muligt og allerede inden eller i de første stadier af forberedelsen af arealet til opsætning af solceller. Det skal også præciseres, at beplantningen skal bestå af egnytypiske træer og buske med arter, som almindeligvis findes i skovbryn og levende hegn.

Skovrejsning på de høje dele af terrænet

Både Grønt Danmarkskort og Kommuneplanen peger på en øst-vestgående grøn korridor, som løber hen over stort set hele det areal, som der ønskes solceller på. Kommuneplanens udlægning af en stor del af arealet som ”ønsket skovrejsning” ser vi ikke som en egentlig hindring for etablering af solcelleparken, når det ikke kommer til at påvirke eventuel skovrejsning uden for solcelleparken. Solcelleparken kan på den måde komme til at ligge mere eller mindre omgivet af opvoksende skov, som med fordel kan være urørt skov af hensyn til natur og grundvand.

Som anført i ansøgningen, vil omlægningen fra konventionelt dyrket mark til solceller i sig selv bidrage til en beskyttelse af grundvand, som skovrejsningen tiltænker. Dette har betydning for det følsomme indvindingsområde, som udgør en del af indvindingsoplandet til et lokalt vandværk (Rigtrup Vandværk ifølge kortmateriale i Arealinformation). Muligheden for yderligere skovrejsning af *urørt* bør derfor overvejes.

Forhold til anden beskyttet natur, beskyttede arter og fredninger

Det bemærkes, at der ikke findes Natura2000 områder eller fredninger i nærheden af den påtænkte solcellepark.

Kortmateriale i MARS viser, at der ikke er registreret arter, der er beskyttet af habitatdirektivet, herunder ingen registreringer af Bilag VI-arter m.m. Dette må dog undersøges mere dybtgående.

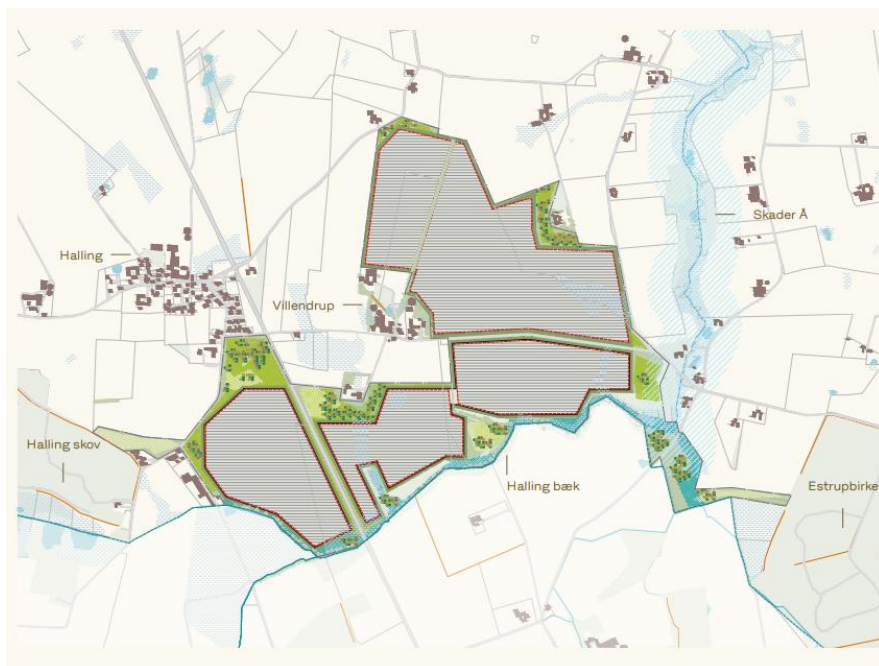
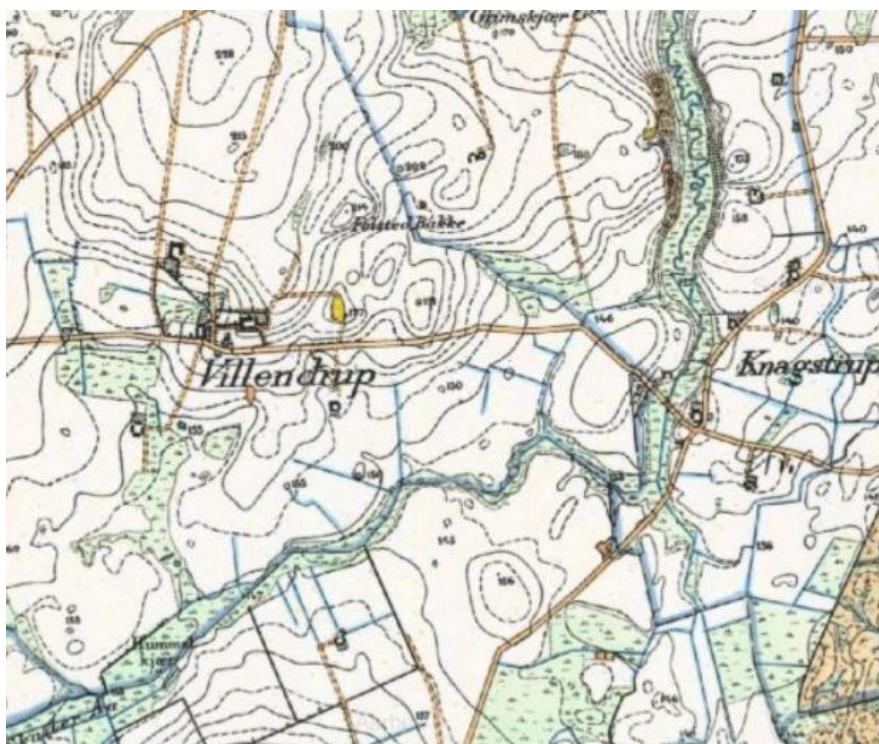
Ansøgningens forenelighed med landskabelige værdier

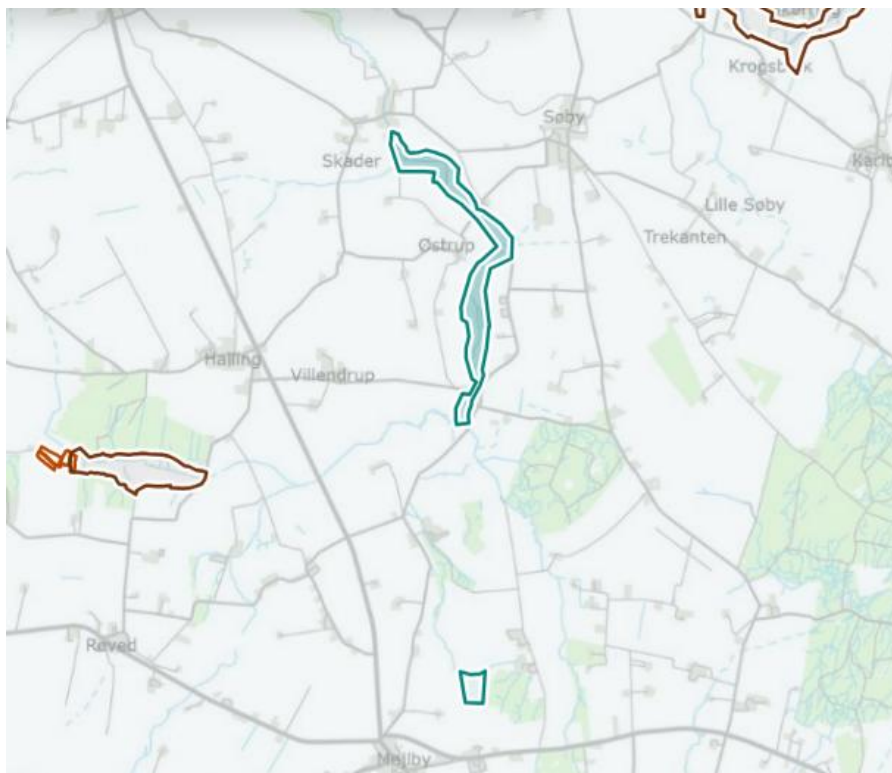
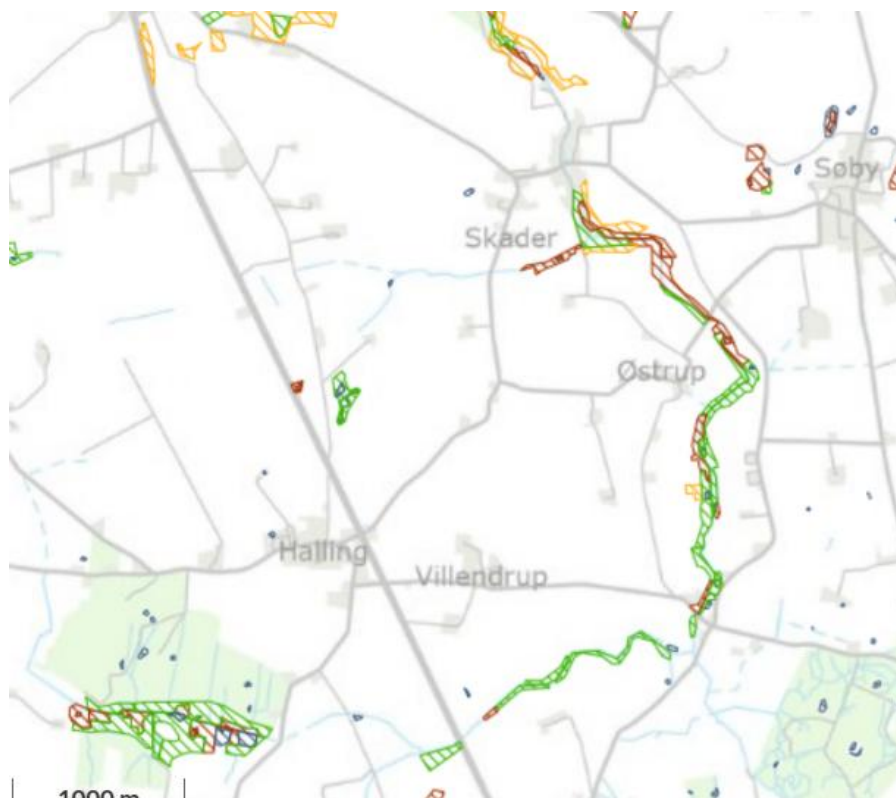
Ansøgningen fremlægger ikke betragtninger eller visualisering af den landskabsmæssig eksponering af solcellerne. Det må antages, at den del anlægget, som placeres på det let skrånende terræn mod Skader Å og Halling Bæk vil være synlige fra den sydlige og sydvestlige side hen over ådalen, hvor terrænet stiger igen. Den øvre del af anlægget vil ligge på eller op mod et plateau mod nord-nordvest, og derfor være mindre synligt fra omgivelserne. Selv med læhegnsbeplantning må der forventes ganske stor synlighed fra de høje dele af det omgivende terræn mod syd og øst.

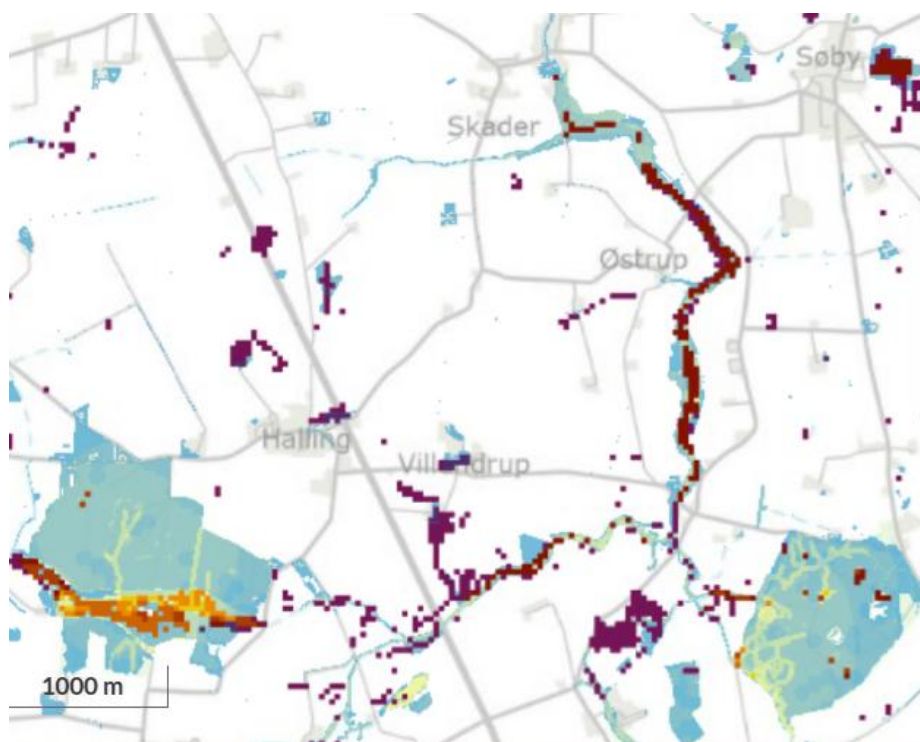
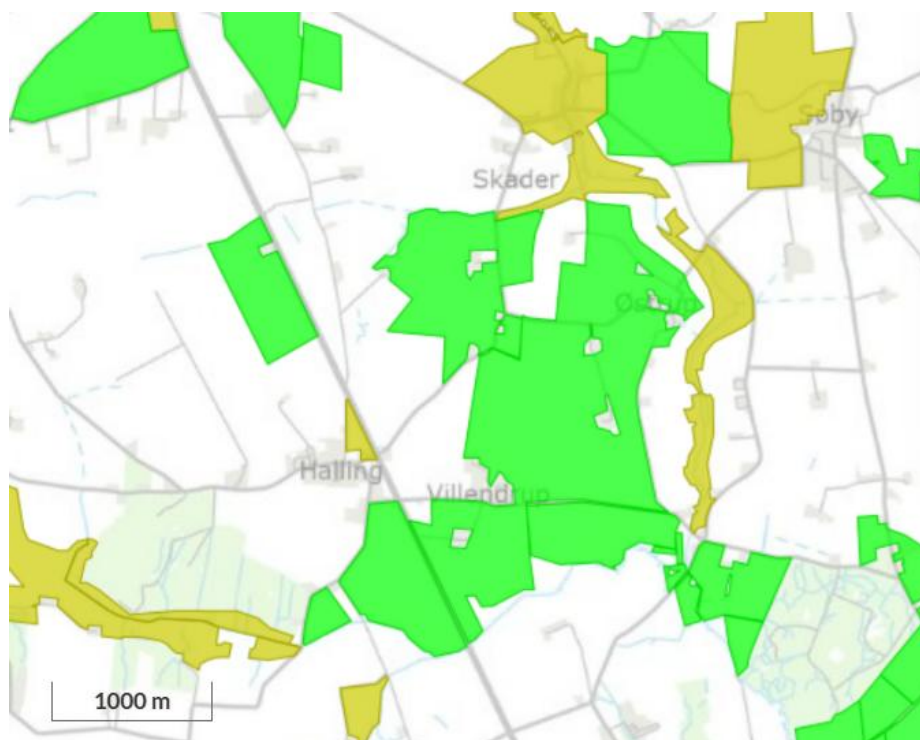
Nedgravning af kabel

Der er langt til tilslutningsmulighed for afsætning af den producerede elektricitet, da der skal etableres kabelforbindelse i Tilst. Det betyder enten luftledninger, eller nedgravning eller en kombination heraf. Højspændingsmaster til luftledninger vil være meget synlige i landskabet.

DN-Syddjurs vurderer, at et nedgravet kabel er at foretrække af hensyn til de landskabelige værdier.

Kort over solcelleparken fra ansøgningen***Kortudsnit af høje målebordsblade med angivelse af dræn og våde biotoper på og omkring solcelleparken***

Omlægningsprojekter fra MARS-planlægning for Halling og omegn**Kort over beskyttede naturtyper - især eng, mose og overdrev**

Kort over biodiversitet-bioscore og biodiversitet-prioritering**Kort over ønsket skovrejsning**

Grønt Danmarkskort